කෙටි කතාව

ආජන් ටී නා ලේඛක, ලියෝපෝල්ඩෝ ලුගෝනිස් ගේ කතාවක්

ලුගෝස් හවියකු, ඛනකාරයා ලේඛකයකු මෙන්ම විද්‍යාත්මක මතධාරීයකු වූ ලියෝපෝල්ඩෝ ලුගෝනිස්:1874+1938- තරුණ සමපාවදියකු ලෙස සිය ජීවිතය පටන් ගත කෙලෙව් වුවත්, යැයිස්ටිවාදියකු ලෙස මිලිටරි පාලනයට සහ ඒකකව ආරක්ෂිතා+ ගේ නැගෙනීම් පැවැති එවන් වටිනාකම් වලට ප්‍රතිපාතිත්වය දක්වන්නකු ලෙසිනි. රැගෙන ධාරිගෝ වැනි ලෙසු ලේඛි ඇගේකානු ලේඛනින් සමගම නූතනවාදය වැදගැ ගත් ගේ එමගින් ආරක්ෂිතානු කාතිතෘකව ඉමහත් බලපෑමක් එළල කෙළය. ජීවිතයේ ජීවිධ අවධීන් වලදී වැළඳ ගත් ඇතිතෙක ඇරිධිකකාරී මතවාදය 1938 ඔහුගේ සියදිවි නසා ගැනීමට හේතුවීමයි අනුමාන කෙරෙ. ඔහුගේ අපූර්ව කල්පනාවල ඉමහත් කුතූහලය දනවන කාරනාවක් වුනේ, බලය සහ ජීවිධ බලවේග විදාන දැනුම ඔහින් ඔදා ගැබීම වගාම පාලනය කිරීම කළ හැකි බවය. යුෂුර තමින් ඔහු ලියූ ගේ කථාවෙන් හෙළිවන සහාසිකත්වය, ප්‍රබලත්වය සහ භාෂාව තැබෙනි අදිය පිළිබඳ ඔහු දැරූ අපූරු කල්පනාවන් පනුකලකෙ ඇතිවිවාදී විත්තයකු පත්වන මග සැකසුණු හෙළිකරන බව විචාරක මතයයි.

සකස් කළයුතු වගය.

ගොඩ බිහිරුන්ට මෙන්ම හඬ නොනඟුවාට මුළ කදිම විදියට හසුරු-වන ආකාරයේ නිපුන බව මගේ චිම්පන්සියාගේ තිබුනි. ඉතින් මම ඉගැන්වීමේ ක්‍රියා වලියේ මුල්ම පියවර හැටියට, ලෑවත් ගොඩවකු සේ සලකා වාහයාමි මාලාවක් සැලසුම් කළෙමි. මේ තුලින් මට උගේ ඇටට අත තැබීමකින් තොරව කන් හරහා පමණක් මට ඇවැසි විධානය දිය හැකි විය. ඉතින් මෙවැනි ක්‍රියා මාරගයකට මා පිවිසීමේ බෙහෙවින් සුභදායි හැගීමෙන් බව පාඨක ඔබට තේරුණි යනු ඇත.

සතුටුදායක කාරණය වූයේ, වානරයින් අතුරින් තනි වඩාත් සුබැල් ලෙස විහිද විය හැක්කේ චිම්පන්සීන්ට විමයි. ලාට නිතරම උගුරේ ගමන් ඇරගෙන සැලුන නිසා ප්‍රතිකාර කිරීමට, නිතරම ෂුව විවර කරවා ගන්නා බැවින්, මෙවර පරීක්ෂා කිරීම දොහා යුෂුරගේ ෂුව විවෘත කරවා ගැනීම එතරම් අපහසු වූයේ නැත. පළමු පරීක්ෂාවම මගේ සැකය සනාථ කළේය. මගේ චිම්පන්සියාගේ එනම්, යුෂුර ගේ දිව පිතියා තිබුනේ කමෙ යටි තල්ල මත ඇතුලට නැවී ගිය මස් වැදැල්ලක් පරිදෙනි. එයින් කළ ඇතක කාරයය වූයේ, ආහාර ගිලීමට උදව් වීම පමණි. කෙසේවුවත්, මම යුෂුර ලවා කරවන ලද වාහයාම වලින් ඉක්මන් ප්‍රතිඵල ලැබුන බව පෙනින. මාස දෙකකට පසුව විධාන දුන් පසුව මා වෙත දිව දික් කිරීමට චිම්පන්සියාට ඉගැන්වීමට මට හැකි විය. කිසියම් අදහසක් පැවසීම සඳහා දිව එහාට මෙහාට විසිදි විමට ලාට හැකියාව මෙයින් පසු ලැබී ගියේ මගේ මලාපො-රොත්තු දල්වා ලමිනි.

එහෙත් මේ කාරයයේදි ඉමහත් බාධාවක් ගෙන දුන්නේ උගේ තොල්ය. සමහර අවස්ථාවලදි අසු දමා දිය හැකි ද්‍රව-යට ඇද තැම්මට මට සිදුවිය. කෙසේවුවද, මගේ මුහුණෙන් පළවූ තීරණාත්මක හැඟීම් වලින් ලාට මේ කාරයය සඳහා සුදුවන ශාරීරික අපහසුවක් හෝ දුරා ගෙන සිටීම වැදගත් බව මනුට හෙදී ගියාක් බලුය. මෙසේ විවිධ අන්දමට තොල් සෙලවීම ලාට කියා දීම සඳහා මා මගේ තොල් සොලවා ලාට පෙන්වන අවස්ථා වලදී යුෂුර එක අතක පිටිපසට ගෙන ගොස් තම කලවය කසමින් සිය මුහුණට සැකය හා අවධානය යන දෙකම නගා ගෙන සිටින්නට පුරුදුවිය. එය හරියට මිනිසකු හිස කැසීමට හා කම්මුල් කසමින් කල්පනාවේ ලෙදි සිටින්නක් බලුය. අවසානයේදි මනු නියමාකාරයෙන් තොල් සෙලවීමට හුරු විය.

මෙසේවුවද, කථා කිරීම අසීරු කලාවකි. මෙය මවපු වන්නේ, කුඩා ළමයකු තනන තනනා කථා

වසර මිලියන ගණනාවක් පුරා දිවයන අඳුරු අතීතය තුල නිහඬව දුක්දොම්නස් කම්කටොලු විඳ ගැනීමට සිය මුතුන් මිත්තන්ගෙන් උරුමවුනු නිහඬතාව නමැති නිසග පුරුද්ද යුෂුර තුල දැඩිව තිබුනි.

කරන දිගු කාලය සිහිපත් කරන විටදීය. ඊට සමාන්තරව මනුගේ ලුද්ධියද වර්ධනය වන අතර අවසානයේදි කථා කිරීම මනු තුල පුරුද්දක් බවට පත්වෙයි. මේ අතර යුෂුරට ද කුඩා ළමයකුට මෙන්ම කථා කිරීමට කලින් වචන සමූහයකම අරථ තේරුම් ගැනීමට හැකියාව ලබා ගෙන තිබුනි. ඊට අමතරව, ළමයකුටත් වඩා ඉක්මණින් සිය ජීවන අත්දැකීම් අසුරු කර ගෙන යමි යි නිගමන වලට එළඹීමට හැකියාවක් ලා ලබා ගන්නේය. මේවා හුදුමතු පිටින් අදහසක් ලබා ගැනීමෙන් පමණක් නොව, ලුද්ධිමය කුතූහලයක් සහ සුපිරි ගණයේ විමසුම් ඔස්සේ එලඹුනු ඒවා විය යුතුය.

ඉතින් මේ විස්තර කියවන ඔබට මම මගේ මතවාදයේ ඕනෑවටත් වඩා ඉදිරියට ගොස් ඉක්ම-න් කාරයෙන් වී ඇතැයි සිතෙන්නට පුළුවන. එහෙත් විද්‍යාත්මක මතය අනුව දද්ගාමී නිගමන වලට එළඹීම සතුන්ට කොහොමටවත් අමුතු දෙයක් නොවේ. එහෙම නැත්නම්, මිනිසා ගැන දන්නා හැම සතාම මනු දුටු කළ මග හැර යැමටත් එසේ නොදැන්නා සතා එසේ නොකිරීමටත් හේතුව කුමක්ද?

මෙසේ හෝ මම යුෂුරට උච්චාරණය ඉගැන්වීමට පටන් ගත්තෙමි. මෙහි අරමුණ වූයේ, ලාට ක්‍රම ක්‍රමයෙන් තරාතුනුකුලව කථා කිරීමේ හැකියාව ලැබෙන යාන්ත්‍රණය අත් කර දීමය. වානරයා කිසියම් හඬක් නතුකර ගෙන තිබෙන බැවින් මනුට ගොඹවකුට වඩා වැඩි වාසියක් මේ කාරණයේදි තිබේ. කෙසේ වුවද, ගැටළු සහගත කාරණා දෙකක් මෙහේදි පැන නැගෙයි. එකක් වූයේ, හඬ පැහැදිලිව හසුරුවන සේ උගේ උගුර සකස් කිරීමයි. දෙවැන්න, තම හඬ සිත්සේ පාලනය කිරීමට ලාට හුරු කරන්නගේ කෙසේද යන්නයි.

වානර ගොත්‍රවල තිබෙන කැමට තිබෙන ගිජු බව උපයෝගි කර ගත් මම හැම වාංජන අක්ෂරයක්ම ඉගැන්වීමේදී ඒ ඒ අකුරින් පටන් ගන්නා රසවත් ආහාරයක් පිළිබඳ වචනයක් සම්බන්ධ කළෙමි. ඒ , ,ඒ, අකුර සඳහා පොටලෝ යන වචනයත්, ,ඕ, අකුර සඳහා සුගර යන වචනයත් අදි වශයෙනි. මේ ක්‍රමය බෙහෙවින් සාර්ථක වීය. සති දෙකක් තුලදී සියලම වාංජන අක්ෂර ඉගැන්වීා හැකිලු අතර අමාරු වූයේ ,ඕ, අකුර උච්චාරණය කරවීම පමණකි.

එහෙත් බෙහෙවින් දුෂ්කර කාරයයක් වූයේ, ස්වර ඉගැන්වීමය. දත් සහ විදුරුමස් උපයෝගි කර ගනිමින් උච්චාරණ ක'ළයුතු ස්වර ඔනුට කෙසේ වත් ප්‍රගුණ කළ හැකි නොවන බව මට ඉක්මණින් පිදිගන්නට මට සිදුවිය. උගේ දිගම දිග දත් මේ කාරයයේදි හොඳටම හරහට හිටියේය.

වාංජනජාතක්ගත පතකට සහ ,ඒ, ,ණ,ල ,ඩ,ළ සහ ,ඤ යන ස්වර පමණකි, ඔනුට හුරු කළ හැකි වූයේ.

අවුරුදුනකින් ගතවුවද මට ලා ලබා එකදුවච-නයක් හෝ ස්වාධීන ලෙස කථා කරවා ගත නොහැකි විය. කිසියම් අකුරක් පටන් ගන්නා යම් යම් වචන විධානය කළ විට උච්චාරණය කිරීමේ හැකියාව පමණි, ලා ලබා ගෙන තිබුනේ.

සරසක් කණ්ඩායමේ දී එකි සිටින බල්ලන් අනුකරණය කරමින් හිරීමට යුෂුරව හුරු කර තිබුනි. ඉතින් අර විදියට ස්වාධීනව උගෙන් වචන කියවා ගැනීමට මා දරන අසිරු ප්‍රයත්න වලදී මා සතුටු කිරීම සඳහා කළේ මහ හඬින් හිරීමය. එහෙත් එයින් වුයේ මගේ කෝපය ඇවිස්සීම පමණි. තනි තනි ස්වර උච්චාරණය කිරීමේ හුරුව ලබා ගන්නද ඒවා සංකලනය කොට අදහසක් එතෙක් කරා කිරීමේ හැකියාවක් ලා තුල නොවීන.

කෙසේ මේ භාෂා ප්‍රාගුණයේ මන්දගාමී ප්‍රගතියට සමාන්තරව ලා තුල කිසියම් වෙනසක් ඇතිවී ගෙන ආවේය. නිකරුණේ මුහුන එහාට මෙහාට වැනෙන ගතිය යුෂුරගේ අවු කර ගත්තේය. මේ නිසා මුහුණින් කරන හැඟීම් ප්‍රකාශනය කිසියම් ලැබුරු බවක් ගත්තේය. හරියට මිනිසකු ගැඹුරු කල්පනාවක නිමග්නව සිටින කලක මෙන් අහසේ තරු දෙස බලා සිටින්නට මගේ චිම්පන්සියා පුරුදුවූයේ උගේ ලුද්ධියේ කිසියම් වරධනයක් ඇතිවූ බව සනි-ටුවහන් කරවීමිනි. මම හොඳින් නිරීක්ෂණය කළ කාරණයක් වූයේ, මේ වෙනස සමගම ලාට තම දෙනෙත් ඉණිමනින් කුඳුලින් තෙත් කර ගැනීමට හැකියාව ලැබුනු බවය.

මම ලා සඳහා දවස පාඩම් මාලාව දැඩි අදි-ටානකින් යුතුව ක්‍රියාත්මක කළද ලැබුනේ සීමිත ප්‍රතිඵලයකි. මෙය මට වේදනාකාරී අත්දැකීමක් විය. සමහර අවස්ථාවලදී මට බලය යෙදීමට පවා සිදුවිය. අසාරධර්මීම දරා ගත නුහුනු තැන මම අධික ලෙස කෝපයට පත්වීමි. මට උග කෙරෙහි පිළිකුලක් ද ඇතිවිය. මේ වන විට යුෂුර ගේ ලුද්ධිය වරධනය වී තිබුන බැවින් ඔහු මේ සියල්ලටම ප්‍රතිචාර වශයෙන් වඩාත් අකීකරු ලෙස හිඟවා සිටින්නට පුරුදුවිය. එහිදී මම චිත්වාස කරන්නට පටන් ගත්තේ මගේ චිම්පන්සියා-යුෂුර කාරා නොකර සිටින්නේ හිතා මතාම බවයි.

එක්තරා සවසක බියයෙන් දිව ආ මගේ කෝකියා කීවේ යුෂුර ඇත්තට නියම ලෙස කථා කරනු තමාට අසුනු වගය. ඒ, ඔහු ගෙවත්තේ ගසක් අසල හුදෙකලාව සිටින විටදීය. කෝකියා කෙතරම් බියට සහ කලබලයට පත්වී සිටියේදැයි කිවහොත්, ඇත්තටම චිම්පන්සියා උච්චාරණය කළ වචන මගොයාදැයි පවා කීමට අපොහොසාත් විය. එයින් වචන දෙකක් මමණක් ඔහු අමාරුවෙන් මතක් කර ගත්තේය. එකක් නම්, ඇඳය. අනෙක දුම් උරන පයිපරය. කෝකියා ගේ මුග්ධ භාවය ගැන ඔහුට පා පහරක් දෙන තරමට මගේ සිතේ නැගුනු කෝපය මැඩ ගත්තේ අසීරුවෙනි.

කෙසේ වුවද, මේ සිද්ධියෙන් මා සිත තුල ඇතිවූ කැළඹිල්ල නිසා රදින වේලේ නින්ද ගියේ යාන්තමිනි. මම පසුදා විශාල වරදක් කළමි. එනම්, චිම්පන්සියාට උගේ ලේගය හා හැකියාව අනුව යමින් කථා කිරීමේ ස්වභාවික නිපුනත්වය ලබා ගැනීමට ඉඩ හැරීම වෙනුවට ලා ගෙන්වා කථා කිරීමට බල කිරීමය. එහෙත් වරද උගේ මුවින් ඩැහැ ගත හැකි වූයේ ,ධ, සහ ,ඨ, යන අකුරු දෙක පමණකි. ඒ අතර වාරයේ සිදුවන උගේ මුහුණ රැලි කිරීම සහ විරිත්තීම මට හොඳටම ඇතිවී තිබුනි. දෙවරක් නොසිතූ මම ලා පහර දුන්නෙමි. ....එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ ලා හොඳටම නිශ්චලීද විය...වේදනාවෙන් කෙදිරිගෘහ විටදී පවා මෙම නිශ්චලීකතාවය නොකැළී තිබුනි.

තෙදිනකට පසුව යුෂුරට හොඳටම අසනීප විය. මැලිරියිටිස් නැමැති හම සහ අත්පා ඇඟිලි වණ කරමින් වැළඳුනු රෝගයක් සමමම ලා තුල දැඩි මානසික පසුබෑමක් ඇතිවූ බව මට පෙණින. හැකි හැම මෙංගයෙම සොයා දැඩි අදිටනින් යුතුව මම ඊට පිළියම් යෙදීමි. මා තුල වූ තෙරෙ දැඩි ශෝකයක් හට ගත්තේත්ය. ඒ අසරණ සතාට භාෂාව ඉගැන්වීම සඳහා මා යෙදූ කාරත්වය ගැන හටගත් පසුතැවිල්ල හේතුවෙනි. අනික, තමා කරා නොකරන රහස සමහරවිට මිනී වල දක්වාම ලා ගෙනයනු ඇතැයි මා තුල සැකයක් තිබූ බැවිනි.

සැඟෙන කලකට පසු උගේ තත්වය යහපත් අතට හැරුනු නමුත් අඳෙන් බැසීමට තැබීවත් වාරුවක් නොවීය. මරණයට ලංවීම නිසා කිසියම් ගාන්තබවක් මෙන්ම මනුෂ්‍යත්වයට ලංවූ බවක්ද උගෙන් දිස්විය. එහෙත් රෝගී සමයේ මා කළ සත්කාර නිසා යුෂුරගේ දෙනෙතතුල මා වෙනුවෙන් ජනිතවූ කෘතගුප්‍රවනතව කිසිවිටක දෙනෙතින් බැඟැරට නොගියේය.

එහෙත් පරයේෂණ පිළිබඳ මා සිත තුල තිබුනු යකාගේ ගාය නැවතත් අවදිවිය. උග දැන්න අකුරු උච්චාරණය කරන මෙන් මම ඉල්ලා සිටියෙමි. කිසිවක් නොවීය. තනිව ගෙන් කථා කරන්නේදැයි කියා උගේ කුටියේ රහස් සියුරු සාදා ඔත්තු බැලීමි. ප්‍රතිඵල නොමැතිවිය. මගේ වචන වලින් තැති ගන්නා උගේ දෙනෙත් වලට නිතැතින්ම කඳුලු උනන්නට පටන් ගනියි. මම යුෂුරට මෙහෙවින් හුරු වචන කාණ්ඩයකින් මගේ පාඩම පටන් ගන්නට පුරුදුවී සිටියෙමි. එනම්, ,උම මගේ චිම්පන්සියා. මම ලවේ හාමි පුතා....., යන නිරධය තැති කන්න සඳහන් ප්‍රකාශයයි. මෙවන් අවස්ථාවලදී උග සිය දෑස් පවා ගෙන එය අපා ගෙන සිටින්නේ, මගේ කියමන පිළිගන්නා බව දක්වන්නට මෙනි. එහෙත් ඊට අමතරව යුෂුර